

Ρέθυμνο, Ηράκλειο 3 Ιουνίου 2022

**Θέσεις της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης επί του Νομοσχεδίου του
Υπουργείου Παιδείας για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα**

Το Υπουργείο Παιδείας κατέθεσε για διαβούλευση το νέο νομοσχέδιο για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα χωρίς καμία προηγούμενη συνεννόηση με τα Πανεπιστήμια σχετικά με το πιο κρίσιμο τμήμα του νομοσχεδίου, το νέο μοντέλο διοίκησης. Το χρονικό διάστημα των δύο εβδομάδων για ένα νομοσχέδιο 400 σελίδων και 345 άρθρων είναι ασφυκτικό, καθιστώντας αδύνατη την ουσιαστική διαβούλευση. Εξ αυτού του λόγου οι παρακάτω θέσεις αφορούν ενδεικτικά θέματα του νομοσχεδίου που θεωρούμε σημαντικά.

1. Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου το Υπουργείο Παιδείας επιχειρεί να επαναφέρει έναν θεσμό, το Συμβούλιο Διοίκησης, το οποίο σε μία άλλη μορφή (Συμβούλιο Ιδρύματος) δοκιμάστηκε στην πράξη μέσω του νόμου Διαμαντοπούλου του 2011 και απέτυχε.
2. Το σύγχρονο ελληνικό πανεπιστήμιο μετά τη μεταπολίτευση και ιδιαίτερα μετά την ψήφιση του νόμου πλαισίου του 1982, οικοδομήθηκε πάνω στις αρχές του (συνταγματικά κατοχυρωμένου) αυτοδιοίκητου, της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της δημοκρατικής οργάνωσης της ακαδημαϊκής ζωής και της συνεπαγόμενης αντιπροσωπευτικότητας και λογοδοσίας. Βασικό συστατικό στοιχείο της δημοκρατικής λειτουργίας των πανεπιστημίων είναι η εκλογή των μονοπρόσωπων (Πρόεδρος Τμήματος, Κοσμήτορας Σχολής) και συλλογικών (Σύγκλητος, Πρυτανικό Συμβούλιο) οργάνων με καθολική ψηφοφορία από τα μέλη των αντίστοιχων σωμάτων.
3. Με το νέο νομοσχέδιο οι παραπάνω αρχές καταστρατηγούνται. Η δημοκρατικά εκλεγμένη Σύγκλητος υποβαθμίζεται (ο ρόλος της περιορίζεται στα ακαδημαϊκά θέματα) και στη θέση της θεσμοθετείται ένα ολιγομελές όργανο, το Συμβούλιο Διοίκησης, με υπερεξουσίες. Πέντε από τα έντεκα μέλη του οργάνου (τα εξωτερικά) διορίζονται, ενώ το σώμα επιφορτίζεται με την αρμοδιότητα να διορίζει (και να παύει) τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις και τους Κοσμήτορες. Κατ' αυτόν τον τρόπο η αντιπροσωπευτικότητα του οργάνου αυτού και η δημοκρατική νομιμοποίηση του από την πανεπιστημιακή κοινότητα την οποία εκπροσωπεί ακυρώνεται, καθιστώντας το όργανο αυτό ευάλωτο στη διαπλοκή τόσο εντός (αδιαφανείς συναλλαγές) όσο και εκτός (με κέντρα εξουσίας και οικονομικά ή άλλα συμφέροντα) του Πανεπιστημίου. Επί της ουσίας ένα ολιγομελές, μη δημοκρατικά νομιμοποιημένο σώμα θα διαφεντεύει τις τύχες του πανεπιστημίου και θα παίρνει όλες τις κρίσιμες αποφάσεις για την πορεία του, ερήμην των μελών του.
4. Ο νόμος 4692/2020, ο οποίος εκπονήθηκε από τη σημερινή ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, ισχύει σήμερα και προβλέπει την εκλογή με καθολική ψηφοφορία σχήματος

Πρύτανη και Αντιπρυτάνεων μας βρίσκει σύμφωνους και δεν χρήζει αλλαγής. Το ίδιο ισχύει και με την τρέχουσα σύνθεση της Συγκλήτου στην οποία εκτός από τα μέλη του Πρυτανικού Συμβουλίου, συμμετέχουν και οι δημοκρατικά εκλεγμένοι με καθολική ψηφοφορία από τα αντίστοιχα όργανα Κοσμήτορες των Σχολών, Πρόεδροι των Τμημάτων, και εκπρόσωποι από όλες τις άλλες συνιστώσες της πανεπιστημιακής κοινότητας. Ως τέτοια, η Σύγκλητος αποτελεί το καταλληλότερο σώμα για να λαμβάνει τις κρίσιμες αποφάσεις για το μέλλον του Πανεπιστημίου.

5. Εάν θεσμοθετηθεί το Συμβούλιο Διοίκησης θα πρέπει το σύνολο των μελών του να είναι εσωτερικά, να εκλέγονται από τη Σύγκλητο και να έχει είτε συμβουλευτικό χαρακτήρα, είτε να αναλάβει πολύ συγκεκριμένες, μη ανταγωνιστικές προς τη Σύγκλητο, λειτουργίες.

6. Η πρόβλεψη του άρθρου 21 σύμφωνα με την οποία η ίδρυση, συγχώνευση και κατάργηση ακαδημαϊκής μονάδας πραγματοποιείται με προεδρικό διάταγμα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου, καταργεί στην πράξη το αυτοδιοίκητο των πανεπιστημίων.

7. Με τις διατάξεις του άρθρου 26 οι αρμοδιότητες των εκλεγμένων Προέδρων των Τμημάτων αποψιλώνονται και μεταφέρονται στους διορισμένους Κοσμήτορες των Σχολών, ενώ υπάρχουν και επικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ Τμημάτων και Κοσμητείας.

8. Ο ανώτερος υπάλληλος που θα προϊστάται των υπηρεσιών του πανεπιστημίου θα πρέπει να εκλέγεται από την Σύγκλητο και να λογοδοτεί στα συλλογικά όργανα του πανεπιστημίου (Σύγκλητος, Πρυτανικό Συμβούλιο).

9. Θεσπίζεται πληθώρα νέων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών χωρίς πρόνοια για την αύξηση του αριθμού των μελών ΔΕΠ και του διοικητικού προσωπικού που θα τα υποστηρίξει, και τη βελτίωση των υποδομών.

10. Το νομοσχέδιο θεσμοθετεί σειρά νέων δομών (ΜΟΔΙΠ, Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού, Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Μονάδα Ασφάλειας και Προστασίας κ.λπ.) χωρίς πρόβλεψη για τη στελέχωσή τους και χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού. Τα ιδρύματα χρειάζονται άμεση ενίσχυση σε διοικητικό και τεχνικό προσωπικό και αύξηση της χρηματοδότησης για να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες ανάγκες.

11. Οι κατ' ελάχιστον διδακτικές απαιτήσεις των διδασκόντων πρέπει να συμπεριλαμβάνουν και τη διδασκαλία σε ΠΜΣ (στο νέο Ν/Σ αφορούν αποκλειστικά στον 1ο κύκλο σπουδών).

12. Στις μεταπτυχιακές σπουδές εισάγονται πληθώρα νέων τίτλων σπουδών (επαγγελματικά, βιομηχανικά κ.λπ.) που μπορούν να οδηγήσουν τις μεταπτυχιακές σπουδές σε απορρύθμιση. Στις διατάξεις για τα μεταπτυχιακά θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι κάθε Τμήμα θα παρέχει τουλάχιστον ένα δωρεάν πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών και οι αμοιβές των διδασκόντων σε μεταπτυχιακά με δίδακτρα θα γίνονται με ενιαίο τρόπο.

13. Η κατάργηση της μονιμότητας στη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή και η στέρηση της δυνατότητας χορήγησης επιστημονικής άδειας δεν μας βρίσκουν σύμφωνους.

14. Οι διατάξεις του νόμου που δίδουν μεγαλύτερη ευελιξία στις επιλογές των φοιτητών (διεπιστημονικά προγράμματα σπουδών, διπλά προγράμματα σπουδών και προγράμματα σπουδών δευτερεύουσας κατεύθυνσης) μας βρίσκουν σύμφωνους, με την προϋπόθεση ότι για κάθε νέο πρόγραμμα θα καθορίζονται πλήρως τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων.

15. Η θέσπιση του προγράμματος εσωτερικής κινητικότητας των φοιτητών, με τις απαραίτητες ρυθμίσεις, και του πιστοποιητικού ψηφιακών δεξιοτήτων μας βρίσκει σύμφωνους.
16. Εκφράζουμε την σοβαρή επιφύλαξή μας για τη θέσπιση Τμημάτων Εφαρμοσμένων Επιστημών και Τεχνολογίας μικρότερης διάρκειας και Προγραμμάτων Σύντομης Διάρκειας τα οποία μπορούν να οδηγήσουν στον κατακερματισμό των προγραμμάτων σπουδών των πανεπιστημίων και υποβάθμιση της ποιότητας.
17. Οι διατάξεις για την πρακτική άσκηση των φοιτητών θα δημιουργήσουν ανυπέβλητες δυσκολίες, ιδιαίτερα σε τμήματα όπου η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική, καθώς προβλέπουν ότι το 80% της αποζημίωσης των φοιτητών θα καλύπτεται από τους φορείς.
18. Υπάρχουν σοβαρά προβλήματα υλοποίησης του σχεδίου νόμου λόγω κατάργησης διατάξεων του ν. 4009/2011 και 4485/2017 χωρίς την ύπαρξη μεταβατικών διατάξεων.
19. Στη βάση των παραπάνω, ζητάμε τη ριζική αναδιαμόρφωση του νομοσχεδίου μετά από ουσιαστική διαβούλευση με την ακαδημαϊκή κοινότητα.